

Beantwoording technische vragen van Laurens van der Velde, PvdA fractie.

Technische vragen:

De brief van het college van B&W d.d. 10 juli 2014 met als onderwerp 'Onderzoek resultaten opgelegde zoekperiode vanaf 1 januari 2014' is aanleiding tot de volgende technische vragen.

In de brief wordt aangegeven dat 'het opleggen van een zoekperiode bijdraagt dat het aantal ingediende Wwb-aanvragen daalt.'

Vraag 1

In welke mate is het effect toe te schrijven aan het opleggen van een zoekperiode en in hoeverre aan overige omstandigheden?

Antwoord

Het beleid van de gemeente is er enerzijds op gericht om burgers die zelf in staat zijn in hun eigen levensonderhoud te voorzien, bv door het vinden van werk of scholing hier of elders in Nederland daar zo snel mogelijk toe te stimuleren en te voorkomen dat zij in de uitkering terechtkomen. Anderzijds wil de gemeente Enschede burgers die recht hebben op een uitkering deze niet onthouden. Het is dus niet de bedoeling burgers die zich melden voor een uitkering en tijdelijk niet in staat zijn werk te zoeken en te vinden, zo af te schrikken dat zij afzien van het daadwerkelijk indienen van de aanvraag.

Het opleggen van de zoekperiode aan 27-plussers heeft in Enschede twee effecten gehad:

- minder aanvragen: van alle 27-plussers die zich in het 1e kwartaal van 2014 hebben gemeld voor een bijstandsuitkering en die de zoekperiode opgelegd hebben gekregen heeft 16,6% na de zoekperiode géén aanvraag ingediend, en
- minder bijstandsuitkeringen: van alle mensen die zich in het 1e kwartaal 2014 hebben gemeld voor een bijstandsuitkering heeft 37% uiteindelijk een bijstandsuitkering toegekend gekregen. In het 1e kwartaal 2013 was dat nog 46,6%.

Beide effecten zijn onafhankelijk van de economische ontwikkeling omdat die ontwikkeling zich vooral vertaalt in een verandering van het aantal meldingen. De effecten worden dus grotendeels verklaard door het invoeren van de zoekperiode voor 27-plussers.

Dit sluit ook aan op een onderzoek uitgevoerd door de Vrije Universiteit van Amsterdam naar de effecten van de zoekperiode. Dit onderzoek is in opdracht van de Dienst Werk en Inkomen in Amsterdam uitgevoerd. De uiteindelijke conclusie van het onderzoek was dat het opleggen van een zoekperiode aan mensen die zich melden voor een bijstandsuitkering in Amsterdam leidt tot substantieel minder instroom in de bijstand.

Vraag 2

Welk oorzakelijk verband constateert u tussen de daling van het aantal ingediende wwb-aanvragen en het instellen van een zoekperiode? Waarom heeft de maatregel effect?

Antwoord

Zie antwoord vraag 1

In de motie van 16 december 2013 wordt opgedragen om mensen actief te ondersteunen bij het tijdig aanvragen van een voorschot op de bijstandsuitkering.

Vraag 3

Wordt te allen tijde aan de mensen die zich melden gevraagd of er behoefte is aan een voorschot?

Antwoord

Omdat de meeste uitkeringen en salarissen omstreeks de 23ste van de maand achteraf uitbetaald worden, komt het niet vaak voor dat mensen direct bij melding al een voorschot nodig hebben. Met het salaris of de uitkering die men nog gaat ontvangen kunnen immers in de meeste gevallen de kosten van levensonderhoud van de maand daarop volgend betaald worden. Als echter blijkt dat de noodzaak voor een voorschot aanwezig is, wordt ook altijd een voorschot verstrekt. Veelal vragen mensen daar dan ook zelf al om. Als burgers niet om een voorschot vragen en er sprake is van schrijnende situaties of als er sprake is van een "verwijzer", (bv jeugdhulpverlening, zorg instelling en maatschappelijk werk etc.) signaleert de behandelend medewerker en zorgt dat, daar waar noodzakelijk, voorschotten worden aangevraagd én verstrekt.

Vraag 4

In hoeverre wordt door deze groep gebruik gemaakt van het recht op voorschot?

Antwoord

Omdat iedereen die zich meldt voor een bijstandsaanvraag in 2014 de zoekperiode opgelegd krijgt kunnen we geen vergelijking maken tussen een groep met wél en een groep met géén zoekperiode. Wel kunnen we de verstrekking van voorschotten in het 1e kwartaal van 2014 vergelijken met dezelfde periode in 2013.

Hieronder vindt u een overzicht van het aantal verstrekte voorschotten over het 1e kwartaal 2013 en 2014. In de cijfers zitten alle verstrekte voorschotten. Het is niet mogelijk om de reden van de voorschotverstrekking geautomatiseerd te achterhalen. Daardoor is het niet mogelijk aan te geven of de voorschotten zijn verstrekt in de zoekperiode of tijdens de behandeling van de aanvraag.

Periode	januari	februari	maart	totaal
1 ^e kwartaal 2013	447	260	247	954
1 ^e kwartaal 2014	593	281	271	1145
Verschil				191

Het aantal voorschotten in de maanden januari liggen gebruikelijk hoger dan de andere maanden. Dit komt omdat er vanwege de zogenaamde jaarovername in ons uitkeringssysteem de girale boekingen pas weer vanaf het eind van de maand uitgevoerd kunnen worden. Uit de cijfers blijkt dat in het 1^e kwartaal 2014 191 voorschotten meer verstrekt zijn dan in het 1^e kwartaal 2013.

Vraag 5

Hoe verhoudt dat zich tot de groep waaraan en/of periode waarin geen zoekperiode werd opgelegd?

Antwoord

Zie antwoord vraag 4.

Vraag 6

Wordt een voorschot ook geweigerd? Zo ja, op welke gronden?

Antwoord

Ja, als er inkomen bestaat om de eerste weken na de aanvraag te overbruggen. Bijvoorbeeld iemand ontvangt nog een WW uitkering of salaris. Uitkeringen en salarissen worden in de meeste situaties immers omstreeks de 23ste van de maand uitbetaald (achterafbetaling). Hiermee worden de kosten van levensonderhoud van de maand daarop volgend betaald.

Een andere reden om geen voorschot te verstrekken is als er voldoende vermogen bestaat om in het levensonderhoud te voorzien bv spaargeld. Ook als er onduidelijkheid bestaat over het recht op

bijstand bij bv; vermoeden van fraude; woont iemand wel op het adres wat hij/zij aangeeft; is er sprake van een gezamenlijke huishouding worden er in eerste instantie geen voorschotten verstrekt.

In de brief wordt aangegeven dat gekeken wordt in hoeverre de zoekperiode voor specifieke doelgroepen van toepassing moet zijn. Hierover komt binnenkort een voorstel van het college in de raad.

Vraag 7

Welke specifieke doelgroepen onderscheiden en monitoren we, die de basis vormen voor besluitvorming over het al dan niet toepassen van zoekperiode voor doelgroepen?

Antwoord

Het gaat om de volgende doelgroepen

- Melders vanwege maximale uitkeringsduur WW;
- Dak en thuislozen;
- Leeftijdscategorieën (18 t/m 26 jaar en 27 tot 65 jaar).

Graag ontvang ik op zo kort mogelijke termijn antwoord op deze vragen.

Laurens van der Velde, PvdA fractie
22 juli 2014

Opmerking: In de brief van met het onderwerp: "onderzoek resultaten opgelegde zoekperiode vanaf 1 januari 2014" (datum 10 juli 2014) staat op pagina 2 in de derde alinea het getal 962. Dit is een typefout en moet zijn: 926. (in overeenstemming met de tabel in bijlage 2 waar wel het juiste getal staat: 926)